

DJURGÅRDEN-LILLA VÄRTANS MILJÖSKYDDSFÖRENING

DLV, c/o Per Olof Fredriksson, Sandhamnsgatan 12, 115 40 Stockholm www.dlv.se e-mail: pofredriksson@live.se

Östermalms stadsdelsnämnd/-förvaltning
Miljö- och hälsoskyddsnämnden/-förvaltningen
Stadsbyggnadsnämnden/-kontoret
Trafik- och renhållningsnämnden/Trafikkontoret
Storstockholms Lokaltrafik
Länsstyrelsen i Stockholms län

Stockholm den 4 april 2012

Oxenstiernsgatan rymmer minnespark i mitten och träd längs bostäderna

Fällandet av den stora Djurgårdseken i mitten av Oxenstiernsgatan mitt i natten den 25 november 2011 efter en massiv polis-chock mot en liten skara ekväktare har skakat om Stockholm och mediavärlden. Eken var en av Stockholms allra äldsta och kallades ”1 000-årseken” men var ca 600 år och omskriven sedan mitten av 1800-talet. Den var skyddad som gatuplantering i detaljplan för kvarteret Infanteristen och föreslagen av miljöförvaltningen redan 2003 att bli naturminne. Då meddelade Östermalms stadsdelsförvaltning att den gamla Radioeken på Oxenstiernsgatan beskrivits och trädkronan stabiliserats och ”På det sättet kommer eken att leva i många år till.” Radioeken vid TV-/Radiohuset fick även tillökning genom att ett ekollon kallad Lill-eken från Djurgårdseken såddes intill den 21 november 2003. *Foton bifogas* på TV-/Radio- och Lill-eken samt en ek-kusin sådd i Linghed i Dalarna för 23 år sedan.

Planerna på att dra en ny spårväg på Oxenstiernsgatan ledde till att fastighetsägarna och Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening enades med SL om att spåren skulle dras öster om eken samtidigt som Oxenstiernsgatan borde avlastas genomfartstrafik till att gå på Gärdesgatan längre österut. Detta var inte i överensstämmelse med trafikkontorets idé om spårvägen har vi förstått. Redan vid kungörande att Radio-/TV-eken skulle tas bort förbjöd trafikkontoret med hänvisning till ansvarigt borgarråd andra förvaltningar och tjänstemän än trafikkontorets trädexpert att uttala sig om trädet. Till ekens försvar ställde privatpersoner och en stor del av Stockholms miljöföreningar upp. En ny arboristförening bildades liksom miljöföreningen Ekens vänner med uppgift att bättre ta hand om våra äldre stadsträd. Trafikkontoret ansåg eken vara sjuk. Arboristerna att den var frisk och kunde stå kvar länge. Östermalms stadsdelsförvaltning/- nämnd vill ha Lill-eken tillbaka och att Oxenstiernsgatan får en ny park.

KURBITS – en trafiklösning med grönska och glädje byggd på historiska grundvalar

Trafikkontoret har efter att ha grävt sönder TV-ekens 2,5 meter djupa kruka runt kvarvarande ekstubbe presenterat tre alternativ till spårdragningar och trädplanteringar på Oxenstiernsgatan. Alla har brister.

Vi presenterar alternativ KURBITS som vi anser löser de flesta problemen och skapar en positiv miljö. *Förslaget bifogas*. Här kommenteras kort med börjar på raksträckan från Berwaldhallen och norrut: Göta Livgardes Park ligger längs gatans östra sida. Väst därom följer gångbana, ett bilkörfält norrut, två motriktade körfält för spårväg och buss, ett bilkörfält söderut, dubbelriktad cykelbana, gångbana.

Efter de äldre garnisonsbyggnaderna väster om gatan svänger gatan in mot den nya kontorslängan i kvarteret Garnisonen. Här läggs hållplatsområden för både norrgående och sydgående kollektivtrafik fram till korsningen med Karlavägen. Ny ek planteras liksom hycykel- och taxistation på västra sidan. Övergångsställen läggs över Oxenstiernsgatan i båda ändar av hållplatsområdena, signalreglerat i norr.

Signalerna vid Karlavägen reglerar trafiken söderifrån så att biltrafiken inte kan köra ut samtidigt som kollektivtrafiken och vise versa. Nordgående trafik har nämligen förbi kvarteret Infanteristen samma körfält större delen. Se *bifogat foto från Gröndal* där samma lösning sedan länge visat sig fungera bra för snabbspårvägen. I södra delen läggs en lastzon och i norra två bilkörfält, ett för vänstersvängande.

Sydgående kollektivtrafik går liksom nordgående öster om platsen för TV-ekens högstubbe och gör då en svag leende båge mellan Karlavägens och Taptogatans korsningar. Biltrafiken norrut går väster om TV-ekens högstubbe och breddas in en liten bit på dagens refug i gatans mitt. Därigenom ges utrymme för två körfält i söder, som idag varav ett vänstersvängande samt lastzon i norra och södra delen med parkering däremellan. Längs hela västra sidan planteras en ny allé, eventuellt med japanska körsbär.

I gatans mitt ska TV-ekens högstubbe vara kvar och två ekar planteras norr och söder om denna. Den södra helst Lill-eken, som togs bort från denna plats genast när fällning beslutades av trafikkontoret. Med inspiration från olika arkitektförslag till gatans utformning av park i mitten porlar en liten bäck ner i slutningen mot norr och som ett rimmande spegling slingrar sig i kors en stenstig över bäcken. Bäckens symboliserar livet och rinner upp från ett eklöv. Stigen flankeras av minnesplattor med information om ekskogarnas utbredning här, ekens utveckling och händelser i området under de 600 åren.

Mindre planteringar kompletterar ekparken. Händelser att minnas är ett slag som stod norr om Vädla ladugård där eken växte den 17 augusti 1517. Där besegrade Sten Stures trupper med Gustav Vasa som banérförare den dansk-tyska här, som sökte inta staden. 400 soldater ur den flyende hären dog. Slaget följdes senare av Stockholms blodbad men ingenting påminner om var slaget stod. Detta bör kunna manifesteras i inrättandet av "Ek-parken" eller "Ek-platsen" eller "Ek-backen" här i gatans mitt. Med förslaget hoppas vi att detta ska kunna gjuta olja på de vågor, som upprört allmänheten. Det är ju inte bara boende här utan många andra som trädexperter, kulturpersonligheter, bland dem Nobelpristagaren i litteratur i 2011 Tomas Tranströmer med fru, som stött den skara med ek-väktare som så förnedrande attackerades av polisen kl 01.00 fredagsnatten den 25 november. *Dikten STORM bifogas.*

Vinster med förslaget KURBITS jämfört med trafikkontorets tre förslag till utformning

KURBITS visar på att det går att ha både en mittplantering och alléträd på båda sidor om gatan ihop med ny spårväg. Detta är en stor vinst för miljön. Genom att låta biltrafiken gå ihop med kollektivtrafiken norrut en bit behöver ekarna ej "vingklippas" så fullt på säkerhet som trafikkontoret angett. Kvarteret Förrådsbacken påverkas inte alls. Det innebär att alla träd och all grönska där bevaras och arkitekt Sture Koinbergs utformning av Radiatorget, som vi fått vara med och påverka förblir intakt.

Kvarteret Garnisonens nordöstligaste hörn där tidigare "Östermalmshallen" stått tas i del i anspråk för gång och cykelbana men får en ny ek planterad, som kommer att ge en fin karaktär åt det området. En mycket angelägen åtgärd, som borde utförts för länge sedan, är en samtidig upprustning av den absolut sämst skötta delen av Karlavägens mittallé söder om kvarteret Infanteristen, se *bifogat foto*. Allén utgör riksintresse och buffertzon för spridningsvägen av biotoper för innerstadsparkerna på Östermalm.

De två östligaste alléträden har efter att gräsmattan togs bort när Karlavägen stängdes och bussens vändslinga byggdes 1972, fått sin växyta hårdgjord och asfalterad under stenplattorna. De är nu bara hälften så höga som de andra lika gamla alléträden. De måste få en ny växtbädd med gräsmatta intill. Längs norra sidan av Karlavägens mittallé måste ett "Karlavägsstaket" sättas upp såsom på den södra. Detta skulle avhålla bilar från att köra upp på gräsmattan och likaså folk att helt trampa ner gräset. Fortum Värme fjärrvärmeanläggning är så illa skött att gräsmattan ger vika och stora sjöar bildas i grusgången i mitten av allén. Fortum Värme vill ej ta något ansvar för detta vilket är högst förvånande.

Slutligen anser vi att det är viktigt att underbyggnad av spårvägen görs så att stomljuddet minimeras förbi bostadshuset i backen och även annorstädes på gatan. Bullernivån är för hög och trafiken är hård med stora utsläpp av partiklar. Vi har ställt som krav att Gärdesgatan åter öppnas för genomfartstrafik. Den ligger helt öde sedan trafikkontoret stängt av genomfarten mot Dag Hammarskiölds väg. Skalet att ambassaderna inte ska störas är ju ett hån mot alla boende, som år in och år ut måste stå ut med den störande genomfartstrafik, som flyttats till Oxenstiernsgatan i stället för att köra förbi ambassaderna. Vi glömmer ej att nästan alla bilister som passerade ekväktarna tutade och vikande och hejade på oss. Självklart vill de också ha en bra trafikmiljö och avlastning av Oxenstiernsgatan är till allas fromma. Samtidigt måste hastigheten sänkas på Oxenstiernsgatan förbi skolorna till 30 km/tim. En ung elev har redan blivit påkörd när han steg av bussen där på väg mot skolan.